

en Hajjeszod centrali junius 16
Für Mitteleuropa
B E R L I N W.
sächsische str. 8.

UJ KELET

ZSIDÓ • POLITIKAI • NAPILAP

„Zsidó vagyok!”

Huszonhárom budapesti író és újságíró, „izraelita vallásu magyar” kitűnőség bekopogott a pesti Chevra Kadisa ajtaján és tagul jelentkezett. Huszonhárom pesti arrivé, aki azelőtt talán emosolyodott, ha a Chevra Kadisát emlegették, mert telve volt bizakodással, életkedvel, fiatalisággal, az érvényesülés duzzadó életnedveivel. Diadalmas érzése az a kielégült tehetségnek, vagy nem, több ennél, tudat majdnem a halhatatlansággal rokon, fittyet hány a halálgondolatnak, megmosolyogja a Chevra Kadisát és minden vele szomszédos fogalmat. A mosolygás nem egészen a kegyelet és a könyörületesség szentegyletének szíve, nem a hikerülhetetlen hantocskák néma intelmének, inkább talán annak a mellézköngének, amit a Chevra Kadisa magából kibocsát. Ez a zöngévalaha nem tartozott a melódikus hangok közé, mert leleplezetlenül elárulta a zsidót. Volt idő, még emlékszünk rá, amikor a zsidó szót az ajkuk némaságába harapták, elnyomták, agyonhallgatták, már-már csaknem törölték szótárukból az érvényesült zsidó kitűnőségeket. Volt idő, amikor ezek a sikereikkel kevelykedő örökifjak, akik künt a közéletben emelt büszkeséggel jártak-keltek, meglapulva, falmentében haladtak el minden előtt, ami zsidó. Most, hogy az idő oly gyorsan öreggő érlelte az ifjú főköt, egyre gyakrabban nyílik vallomásra az összeharapott ajkak, egyre többször halljuk, amint nyíltan, csengőn, kemény férfiasággal mondják: zsidó vagyok. A pesti Chevra Kadisa sem lepődött meg, amikor váratlanul megnyílt az ajtó és huszonhárom testvér ajkán egyszerre csendült fel az egykor elhallgatott vagy röstelkedő morgással elmondott bemutatkozó: zsidók vagyunk. S a Chevra Kadisa, a zsidó szív egylete, feltárta magát és szólott: testvéreink vagytok.

Az ezüstősz Kálnoki-Vulpes, aki valaha egy mosolygó bölcset derűjével nézte a világot, akinek mókái, trefái, humorjai, sziporkázó éleci százezer megnyult arcot gömbölyítettek nevetésre, elmegy, élére áll a huszonháromnak, beszédét mond, mintha csak valami dicsőséges akadémián vagy íróársaság dobogóján mondaná a székfoglaló beszédét. A hangja komoly, szinte fájdalmas, hiába keressük benne az ő könnyed, trefás humorát, a mosolyát könnyek között, csak a könnyeit találjuk, amelyben nincs mosoly, nincs szikrányi napfénye a nevetésnek, csak a testvéri érzés napja önt bele fényt, meleget és a színek gazdag, szivárványló harmóniáját. Megindító a vallomás, amit maga és huszonkét társa szívéből csurgat a régi testvérek elé, akikhez most megtért. „Hogy miért csak most? Mindig éreztük, hogy közületek valók vagyunk. Már rég itt voltunk. Itt a hitünkkel, a hagyományainkkal, már az apáink és ősapáink egyesítették minket veletek. Mindig vágytunk hozzátok s a honvágyat csak az érti meg, aki távol él hazájától és övéitől.” És megható, amikor az ősz író-humorista elmondja életét, küzdelmeit, sikereit, tanításait, cselekedeteit, vallomást tesz, mintha csak egy felső ítélőszék előtt tenné, vagy mintha az édes anyjának öntené ki magát. És odajut, hogy újra meg újra kimondja a fájdalmas mottót: zsidó vagyok. „Akárhova megyek, ezt a kérdést hallom: zsidó vagy? Ezt olvasom a lapok hasábjain, ezt dörgök felém a parlamentben, röpiratokon ezt terjesztik, falakra ezt ragasztják: zsidó vagy? Ezzel fogadják a gyermeket az iskolában, a polgárt az adóhivatalban, a tanút bíróságnál. Ez a kérdés villan fel a szemem-

ken, ökölbeszorított kezek és lesújtó korbácsok, ezt, csak ezt harsogják: zsidó vagy?”

És huszonhárom pesti író, kitűnősége a tollnak, aki elment szintvallani, élén az immár komor humoristával, Vulpessel, egy kiáltással felel a kérdésre: „Zsidók vagyunk.” Megtalálták a kellő szót, hiszen ők mesterségtüknél fogva a kellő szó keresői: nem szégyenbélyeg a „zsidó”, de rendjel, amit viselni akarunk. S bár magát a lényegét még nem találtuk meg, jó uton vannak hozzá. Az ő megnyilatkozásuk, amit a faggató terror kényszerített ki: zsidó vagyok, még messze van a másik megnyilatkozástól, amely úgy hangzik, hogy „ivri anóchi” és szintén azt jelenti, hogy zsidó vagyok. Az ő megnyilatkozásuk a hajón szorongatott Jónás

prófeta kiáltása, aki mielőtt a tengerbe dobták volna, azt kiáltotta szorongatói felé: ivri anóchi, zsidó vagyok. Akkor még csak egy távoli honvágy sirt fel benne a testvérei után s csak később tudatosodott benne a fogalom, amikor mint zsidó elment Ninivébe és hirdette a terhes próféciákat. És hasonlít a pesti testvérek megnyilatkozása a zsidó nemzeti mozgalom nagy vezérének, Herzl Tivadarnak ifjúkori megnyilatkozásához: Párisban a Dreyfus-pör alatt az ezerfelől nekitámadó, mellének öklelő antiszemitizmus robbantotta ki belőle: „Moi je suis auisi juif!” Én is zsidó vagyok! Ezt a francia mottót követte később a prófetai jelige: ivri anóchi. Hinnünk kell, hogy a pesti huszonhárom és az ő testvéreit is eljutnak majd ideig.

Baranyát kiűriti Jugoszlávia

Schober az osztrák kancellárjelölt — Ausztria huszmilliárd koronát kap — Nyugatmagyarország sorsa

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Bécs, június 14. Az osztrák kormányválság még mindig nem intéződött el. A szövetségi elnök állandóan tárgyal a pártok vezéréivel, de eddig eredményt elérni nem tudott. Most hivatalos helyről közlik, hogy a kormányválság megoldására vonatkozó tárgyalásokat rövidesen befejezik. A köztársasági elnök valószínűleg

Schober rendőrfőnököt fogja a kormányalakítással megbízni.

Schober neve nem most először merül fel, a legutóbbi választások után már szó volt róla, hogy ő lesz az osztrák kancellár. Schober, aki demokratikus gondolkodású ember, akkor bizonyos garanciákhoz kötötte a kancellárságot s mivel ezeket a garanciákat nem kapta meg, nem vállalta a megbízatást. Az osztrák politikai körök véleménye az, hogy a jelenlegi helyzetben nincs alkalmasabb politikus a köztársaság ügyeinek vezetésére, mint Schober.

Az osztrák kormány értesítést kapott a népszövetségtől, hogy a pénzügyi bizottság Ausztria pénzügyi szanálására vonatkozó tárgyalásait befejezte és

Ausztria részére megszavazta a pénzügyi segítséget.

A végleges összegben a bizottság még nem állapodott meg, valószínűnek tartják, hogy legalább huszmilliárd koronát fog kapni Ausztria.

A nyugatmagyarországi kérdés tárgyalásában szünet állott be. A magyar kormány jegyzéket küldött Bécsbe, amelyben kéri, hogy a tárgyalásokat mielőbb kezdjék meg újból, mert a magyar kormány őszinte vágya, hogy a kérdést mielőbb elintézzék. Az osztrák kormány, mint beavatottak tudják, ismét megkezdte a tárgyalásokat, amelyeket, ha Mayr kancellár lemondana is, osztrák részről

Mayr fogja vezetni.

a negyvenmetes stájerországi párja tiltakozott azellen, hogy a stájerországi népszavazást és az ezzel párhuzamos csatlakozási mozgalmat kapcsolatba hozzák a nyugatmagyarországi kérdéssel.

Jugoszlávia kártérítési követelése nyolcszáz millió márka

Belgrad, június 14. (Damian) A szerb pénzügyminiszter Párisba utazott, hogy az újjáépítési bizottságnál Jugoszlávia kártérítési igényében eljárjon. Jugoszlávia ugyanis a Németország által fizetendő kártérítési összegből nyolcszáz millió márkát kér.

Nyugatmagyarország kérdésében Franciaország álláspontja a csatlakozási mozgalom miatt lényegesen megváltozott. Az „Information” írja, hogy örület volna Ausztriának átadni Nyugatmagyarországot, mert

ezt a területet is belevonnák a csatlakozási mozgalomba.

A holland sajtó szintén foglalkozik a nyugatmagyarországi kérdéssel és csaknem egyértelműen állást foglalnak Nyugatmagyarországnak Ausztriához való csatlakozása ellen.

Azzal, hogy a trianoni békét a harmadik nagyhatalom, Franciaország is ratifikálta, a béke ténylegesen életbelép és azt végre is kell hajtani. A területi kérdésben függő maradt Nyugatmagyarország és Baranya. Nyugatmagyarország kérdésében Magyarország tárgyal Ausztriával, Baranya kérdésében Jugoszláviával.

Baranyát Jugoszlávia a trianoni béke értelmében ki fogja irtetni.

Linder Bela és azok, akik a baranyai mozgalmat csinálták, hír szerint már elhagyták Pécs városát. A jugoszláv kormány megbízásából dr. Miovcics Sándor, Draskovics belügyminiszter helyettese Pécsre érkezett, ahol a városi hatóságokkal tárgyal. Draskovics belügyminiszter e hét folyamán Pécsre érkezik. Budapesti távirat szerint úgy tudják, hogy

Baranyát július 10-ig kiűritik a jugoszlávok.

Az antant jóvátételi bizottságának tagjai június végén Budapestre érkeznek, hogy ellenőrizzék a trianoni békének végrehajtását. A kisanant mindent elkövet, hogy a trianoni békeszerződés végrehajtásában a főtanács döntő szerepet juttasson Magyarországi szomszédos államainak, mert elsősorban ezek érdeke, hogy a magyar kormány a békét becsületesen végrehajtsa. A párisi román követ abban áradozik, hogy a Budapestre külföldi bizottságban a kisanant megbízottai kellő számban legyenek képviselve.

A népszövetség fontos határozatok előtt

London, június 14. (Damian) A genti népszövetségi konferencia pénteki ülésén az Alland sziget és a Saar medence kérdésével fog foglalkozni. Ugyancsak pénteken meghallgatják a kereskedelmi konferencia jelentését a tranzitforgalomról.

A zsidó népképviselő

Ha teljes mértékben értékelni akarjuk azt a döntőfontosságú szerepet, melyet a baseli első cionista világtörvényes kongresszus, a zsidó nemzeti törekvések fejlődésében és egyúttal a zsidó nép egyetemes történetében örök időkre betöltött, akkor tüzetesebb vizsgálat alá kell vennünk az első világtörvényes kongresszus két alapvető alkotását: a szervezeti szabályokat és ennek keretében belülről az örök időre életbehívott sékelintézményt.

A baseli első világtörvényes kongresszus, lényegében, nem törvényes. Szervezeti keretében és megállapított program alapján összegyűlt tanácskozás volt a zsidó népeknek. Sőt, egészen nyíltan megállapíthatjuk, hogy első világtörvényes kongresszusunk, nem volt az összes zsidóság képviselője, még kevésbé volt a zsidóság legális képviselője. Az első világtörvényes kongresszus delegátusait nem a néptömegek választották és küldötték, hanem, zsidó lelkük sugallatára és Theodor Herzl hívó szavára, maguk akaratából jöttek. Nincs ebben semmi különös, ha meggondoljuk, hogy az első világtörvényes kongresszus előtt, nem volt még a zsidó népek olyan átfogó szervezete, amely megadta volna a lehetőséget arra, hogy az egész nép, egyöntetű eljárás alapján küldje ki a maga képviselőit. Hisz éppen ennek az átfogó szervezetnek megalakítása, volt egyik főfeladata és eredménye az első cionista világtörvényes kongresszusnak.

De még azt se lehet mondani, hogy egy bizonyos és legalább nagy körvonalakban meghatározott program alapján jöttek volna össze a delegátusok. Igaz, hogy a delegátusok túlnyomó többsége, Herzl „Judenstaat“-ja az ismertetésben a zsidólapok és különösen a Herzl szerkesztésében megjelenő „Die Welt“ agitációja, valamint a keleti zsidóság széles rétegeiben erendő módon elő nemzeti öntudat következtében, tulajdonképpen mindannyian kiforrott cionista ideológiával telítetten jelentek meg a kongresszusra, de hogy ez a cionizmus, ez a zsidó nemzeti öntudat milyen törekvésekben állt testet és milyen programban keressze a maga céljainak elérését, erre vonatkozóan semmiféle kialakult, élesen körvonalozott irányelv nem lebegett a delegátusok szemé előtt. A delegátusok egyszerűen abban a tudatban jöttek a tanácskozásra, hogy a zsidó nép évezredek bajain, megalázó keserves sorsán segíteni kívánnak.

A politikai program kidolgozására a kongresszus hét tagból álló bizottságot küldött ki. Nordan volt ennek a bizottságnak vezetője és tüzetes megtanácskozás után politikai programként a következő javaslatot terjesztette a plenum elé: „A cionizmus célja, hogy a zsidó nép számára jogilag biztosított otthonot szerezzen Palesztinában.“ A delegátusok többsége nem volt megelégedve ezzel a javaslattal. Követelték, hogy a Herzl „Judenstaat“-jában hangzottatott nemzetközi jogi biztosítás klauzúljája a programba vételessék. Végül is egy kompromisszumos alapon egyeztek meg és a hivatalos politikai programot következőképpen foglalták össze: „A cionizmus célja, hogy a zsidó nép számára jogilag biztosított otthonot szerezzen Palesztinában.“ A nemzetközi jog meghatározás helyett egyszerűen közigazgatási biztosítékot vettek fel. Csak aki a jogászai terminológiával tisztában van és át tudja érezni a szavak mögött megváltó politikai vonatkozásokat, csak az tudja kellően méltányolni azt a mindenre kiterjedő feltételt gondosságot, mellyel az első világtörvényes kongresszus a cionizmus politikai programját formulázta. Tényleg, ezzel a formulával egyszer és mindenkorra meg volt adva, törvényerejű szavakba volt öntve a zsidó nemzeti gondolat és mozgalom végső politikai célja.

Ennek a politikai végső célnak szolgálataiba kívánták állítani az egész zsidó népet és erre elsősorban a nemzeti zsidóság, a cionista mozgalom szervezeti szabályai adták meg az eszközöket. Gondoskodni kellett arról, hogy jövőben ne csak az egyesek, hanem az egész zsidó nép bekapcsolódjék a munkába és ennek elérésére gondoskodni kellett az állandó és legális zsidó népképviselőről. Ez volt legfőbb célja az ugynevezett „szervezeti

szabályok“ megalakításának. A megalakításra kiküldött bizottság összesen hét paragrafusból álló szervezeti szabályzatot terjesztett a kongresszus elé. Ennek a hét paragrafusnak legfontosabb része a zsidó népképviselő lehetőségét megalapozó sékelintézmény életbehívása volt. Alapvetően fogadták el, hogy a nemzeti zsidóság minden tagja köteles évente egy sékelt (akkori megállapítás szerint 1 korona, — 1 franc, — 1 shilling, stb.) fizetni. A sékel befizetése jogosítja a kongresszus delegátusok választására. Minden száz sékelfizetőnek joga van egy képviselőt kiküldeni a világtörvényes kongresszusra. A nemzeti zsidóság legfelsőbb szerve: a kongresszus.

Ezek az eredeti szervezeti szabályok főbb pontjai. Idők folyamán és a szükséghez viszonyítva az egyes pontok módosultak ugyan, (például a sékel összege ma 10 lei) de az alapelvek, a végső eredmény megmaradt: a baseli első cionista világtörvényes kongresszus a sékelintézményben örök időkre megalkotta a galut nemzeti zsidóságának alkotmányos népképviselőit.

Hogy mennyire fontos és életre kiható volt az első világtörvényes kongresszus politikai ténye, ezt éppen a legutóbbi napok története bizonyítja. A nagyhatalmak följárlották a zsidó népek államalapítás céljaira Palesztinát. De a nagyhatalmak minden jóakarata mellett is, lehetetlen lett volna ez, ha a zsidó népek, már eleve is nem lett volna meg az alkotmányos népképviselője, melynek állandó kiküldőiteivel, mondjuk így: minisztériumával, a világszervezet központi vezetésével teljes értékű és garanciákkal ellátott politikai tárgyalásokat nem folytathatott volna. És a nagyhatalmak jóindulata a jövőben is, azonnal a semmivel lesz egyenlő, ha ez a népképviselő nem bizonyul annak, aminek hitték: az egész zsidó nép tényleges képviselőjének. Ez pedig csak egy módon érhető el. Minden tizenöt évét betöltött zsidó köteles beszolgáltatni a maga sékelét és a helyi szervezetek kötelesek minden erejüket megfeszíteni a sékel beszedésére. Csak így módon tudjuk elérni, hogy a mostan összeülő karlsruhi világtörvényes kongresszus tényleg az egész zsidó népképviselője legyen és tudunk jogos követeléseinknek nyomtatékot adni a nagyhatalmak előtt.

Dr. Binéd Mózes.

A közös zsidó sors

A csehszlovák állam megvédő „legális“ kereskedelmet Stiglinc Manótól

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A zsidó sors közös az egész világon. Nincs föld, amely szilárd lenne alatta, nincs biztonsága, állandósága és nyugodtsága. Stiglinc Manó például minden bizonnyal a legegyszerűbb és legjelentéktelenebb emberek közé tartozik, aki ta an sohasem látja meg a nevét nyomtatásban, ha véletlenül nem születik — zsidónak! De így hálás cikktema az ő élete és sorsa, az egyik ungvári lap is annak váli és többek között a következőket írja:

„Egy kopott, rongyos házalkönyv mellett egy c. omó akta sok hivatalos bélyegzővel — ebből alakul ki Stiglinc Manó (Majlech) összetöpreődött kis alakja. És ebből alakul ki az esete.

Stiglinc Manó radvánci születésű és illetőségű lakos, 1911-ben szabályszerű házalási engedélyt kapott Ungmege alispánjától. Ezzel házalt faluról-falura, a baltujában ciceszel és izr. kegyesekkel, s ahol megfordult, ott a főszolgabíró bevezetett a könyvbe 24 vagy 48 órai házalási engedélyt és ebből őt Stiglinc Manó szegény zsidóember és családja. 1913-ban jobb megélhetés kínálkozott neki, amennyiben az egyik imaházban, mint templomszolgát alkalmazták. Most már el lett volna intézve némileg Stiglinc Majlech sorsa, de egy napon a cseh hatóság az imaházat elrekrálta és így alkalmazásából elbocsátották. És itt kezdődik szegény Majlech esete.

Hogy nagyszámú családját eltarthassa, elővette régi házalkönyvét és egy kérvénnyel együtt benyújtotta azt a zsúpánhoz, kérve, engedjék meg neki, hogy szegényes foglalkozását tovább üzhesse, hogy házalhasson ezután is „cicesz és izr. kegyesrek“ kel.

Megokolta kérését szabályszerűen és mégis elutasító válaszzal érkezett a kérvénye vissza. Azzal indokolták az elutasítást, hogy a mai viszonyok mellett a házaló kereskedést nagyon meg kell szorítani, mert fenáll a veszély, hogy az ilyen kereskedéssel

való visszaélés a rendes kereskedők kárára szolgál. Azonban megjegyzik „a nevezettek érdekében“, hogy kérelmezze az említett cikkekkel való rendes kereskedést.

És ez az „éca“ aztán humoros. Nyisson boltot! Ma, amikor gazdag emberek, akiknek módjukban volna fényes üzletet berendezni, nem képesek helyiséget kapni, bár milyen nagy összeget is fizessenek érte, akkor a zsúpánát a koldusszegény Stiglinc Majlechnek adja ezt a tanácsot, aki talán még a szerény kis batyuját sem tudja megtölteni áruval, mert annyi pénze sincs.

A nagytekintetű hatóság elrekrálta Majlech alól az imaházat és amikor gyenge és alázatos hangon egy nyomorúságos kis házalási engedélyt kér, a hatalmas „törvény“ egy szórakozott mozdulattal agyontaposza Stiglinc Manót és családját. Közben pedig nagyképpel a „legális“ kereskedelem védelméről beszélnek. Szegény, szegény legális kereskedelem, amelyet Stiglinc Manótól kell megvédeni!

Ez történt Stiglinc Manóval, de ki tudná megmondani, hogy hányan vannak a Stiglinc Manók.

A román-magyar vasuti tárgyalás ismét félbeszakadt

A fővonaira terelődik a forgalom — Uj vonat Nagyvárad és Kötégán között

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A román-magyar vasuti tárgyalás, amely néhány nappal ezelőtt Biharpuspökiben megkezdődött, rövid megbeszélések után ismét megszakadt. A tárgyalás abbanmaradásának most az volt az oka, hogy a magyar kiküldöttek nem voltak teljhatalommal meghívva és így több fontos kérdésben nem határozhattak.

A tárgyalás eredménye mindössze egy új vonatjárat, amely június 10-én Nagyvárad és Kötégán között már életbe is lépett. Az új vonat ugyszólván kifogástalanná teszi Románia és Magyarország között az összeköttetést és alkalmas arra, hogy Aradról, ahol a hécs—budapesti gyors fut keresztül, részben a régi fővonaira terelje ismét a forgalmat.

Nagyvárad—Kötégán között az új vonatpár menetrendje a következő:

519. számú vegyesvonat. Nagyváradról indul reggel 6 órakor, Kötégánra érkezik 8 óra 55 perckor, Kötégánról indul a MÁV. személyvonat 11 óra 25 perckor.

520. számú vegyesvonat. A MÁV. személyvonata Kötégánra érkezik este 6 óra 50 perckor, Kötégánról az 520. számú román vegyesvonat indul 9 óra 10 perckor, Nagyváradra érkezik 12 óra 9 perckor.

Vámvizsgálat Kötégánon van.

A többi fontos vasuti kérdésben, amely Magyarország és Románia között megoldásra vár, most már minden valószínűség szerint, rövidesen dönteni fognak. Az a román vasuti bizottság, amely Husszu Juon kolozvári üzletvezetővel az élen Biharpuspökiben volt, minden aktuális ügyben megtette javaslatát a magyaroknak. Ezek közül azokat a javaslatokat, amelyekre a MÁV. megbízottai, felhatalmazás hiányában, érdemleges választ nem adhattak, a magyar bizottság a budapesti kormány elé terjeszti és a döntést egy a magyar fővárosban még e hónapban összehívott román-magyar vasuti konferencián a CFR. tudomására hozza. A román bizottság egyébként már e hét elején elutazott Biharpuspökiből Halmiba, ahol csehszlovák kiküldöttekkel folytat hasonló tárgyalást.

A görög-török háború

London, június 14. (Damian) A görög hajók bombázták Kara-Marsallt, Nebolitot az ágyutüz felgyújtotta. Kreta szigetén a görög tartalékosok a mozgósítási parancsnak ellen-szegültek.

Orosz nemzeti szövetségbe tömörülnek az orosz emigránsok

Páris, június 14. (Damian) Az orosz emigránsok konferenciáját befejezték. Megalkították az orosz nemzeti szövetséget, amelynek célja az összes antibolszevista örök egyesítése. Az intézőtanács fele Párisban, másik fele pedig arányosan a kültöldi nagyvárosokban fog székelni. Az orosz emigránsok szövetségének elnökevé Kartusev volt miniszterelnököt választották.

SZÍNHÁZ

Magyar Nemzeti Színház

Heti műsor:

Csütörtök: Paraszthecsulet. Bajazzók. Aca de Barbu vendégjátékával. **Premiére helyárrakkal.** Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.

Péntek: Raskolnikov: Bűn és bűnhődés. Előszór. **Premiére helyárrakkal.**

Szombat: Faust. Medek Anna és Székelyhidú Ferenc dr. vendégjátékával. **Premiére helyárrakkal.** Előadás megkezdésekor a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.

Vasárnap: Cigánybáró. Aca de Barbu vendégjátékával. **Rendes helyárrakkal.**

Hétfő: Alarcosbál. Medek Anna és Székelyhidú Ferenc dr. vendégjátékával. **Premiére helyárrakkal.** Előadás megkezdésekor a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.

Lucifer. A Jardin szinpadán tegnap este mutatták be Gyil és Vadas László egyfelvonásos operettjét, a Luciferet. Az operett szövege öletes, változatos, szellemes. Zenéje hangulatos, vidám. A főbb szerepeket Bálint Béla, Révész Kató, Bálint Béláné és Darvas Ernő játszották. Bálint Luciferje igen jó volt. Darvas egy újságíró szerepében öletes volt és groteszk. A szereplőket és a két szerzőt megtapsolta a közönség.

Aca de Barbu a Toscában. A Magyar Színházak tegnap este vendége volt: Aca de Barbu énekelte a Tosca címszerepét. Aca de Barbut a román nemzeti operából ismeri már a színházlátogató közönség, tegnap este Tosca szerepében újabb meleg sikert ért el. Jó volt Ruvinszky, Bretán, Réthely, Virág és Berki is. A művésznőt sokszor megtapsolták.

A színházi iroda hírei:

Aca de Barbu operette-szerepében. Az a párját ritkító siker, amit a kitűnő Aca de Barbu aratott „Tosca”-ban, arra indította az igazgatóságot, hogy a művésznőt még egy esti vendégjátékra megnyerje. Ez a föllépés vasárnap este lesz. Különös szenzációja lesz ennek az előadásnak, hogy Aca de Barbu új oldaláról fog bemutatkozni: Mint operette színésznő. A „Cigánybáró”-ban fog föllépni. Szaffi szerepét igen sokszor s mindig fenomenális sikerrel énekelte Bécsben Aca de Barbu. Ezt a parádés szerepet fogjuk tőle vasárnap este láthatni. A „Cigánybáró” vasárnap esti előadására a jegyeket már most meg lehet váltani, rendes helyárrakkal.

A mozgók műsora:

Apollo-mozgóban csütörtökön a nagyszerű Gaumont filmkoleszus „Barrabás” második fejezete, péntek, szombat harmadik fejezete: A „nizza-párisi országút.” A mozilátogatók százezreit valószínűleg lázba ejti „Tih-Minh” sorozat közkedvelt fészereplőivel, a legjelesebb angol és francia művészegyüttessel, élőkön a csodálatos Biscot-tal, Gaston Michel-lel és Mde Blanche-val. Lélekzefojtóan izgalmas és mindvégig érdekfeszítő, lebilincselő esemény. Vasárnap csak egy napig reprizként Pathé-film, csodaszé, kiállítású társadalmi dráma az „Akarat.” — Egyetem-mozgó: csütörtök, péntek, szombat Cezarina! Harmadik fejezete: A „Kuan-Fu” zsidó rabbinál. Vasárnap, csak egy napig falrengető Pathé-vigjáték: „Önagysága meg a keresztfa.” — Uránia-mozgó: csütörtök „Bűnösök ördöge.” John Hawels világhírű regénye filmen, az amerikai Pathégyár káprázatosan fényes kiállítású életképe. Péntek, szombat a „Halál táncosnője”, főszerepben Hann Lierke. Vasárnapról csodaszép poeikus meséjű filmjáték, „Az álmok városa.”

Főszerkesztő: DR. FISCHER JOZSEF
Felelős szerkesztő: MARTON ERNŐ
Kiadó: KADIMA kiadóvállalat részv.-t.
Szerkesztőség: Gales Reg. Furdtsaad (vált Pereno József-utj 48.
Kiadóhivatal: Szentlőke-utca 1/a.

AN UJ KELET ALDFIATLÁST ÁRAT:
Egész évre 280—L. Negyed évre... 100
Fél évre... 200—L. Egy óra... 40
Egyes szám ára helyben, vidéken és pályaudvarokon 1:50 L.
Hirdetéseket milliméteres díjszabás szerint vessz fel a kiadóhivatal.

Nézzétek ukrániai testvéreitek sorsát! Gondoljatok magatokra, gondoljatok gyermekeitekre! Hozzatok meg minden áldozatot akkor, amikor kérlek, s nem akkor, amikor már esetleg késő lesz. Tegyétek magatoké a Keren Hajjeszód ügyét!

A Vascau-i (Vaskóh) aut. ort. izr. hitk. előjáróságától, 316/1921. sz.

Pályázati hirdetmény

A vascaui (Vaskóh) ort. izr. hitközségnél eltávozás folytán megüresedett előimádkozó-metszői állásra pályázat hirdetettik.

Felkérletnek mindazok, akik a jelen állás betöltéséhez szükséges előképzettséggel bírnak adják be pályázatukat fenti címre a lehető legrövidebb időn belül. Azok, akik a metélést is értik előnyben részesítinek.

Utiköltség csak a direkt meghívottnak térítettik meg.

Vascau (Vaskóh) Biharmegye, 1921. június 8-án. 1193—I. **Az előjáróság.**

Pályázat.

A krasznai aut. ort. izr. hitközség egy שדו שדו állásra pályázatot hirdet. Pályázótól megkívánatik, hogy három elismert ortodox rabbittól megfelelő קבלה-ja tehetség בעל תורה és בעל קרא legyen.

Fizetés megegyezés szerint.

Költségek csak megválasztottnak térítettik meg.

Kraszna, 1921. június 6-án. 1194—I. **Waldmann Lajos** hitközségi elnök.

Pályázat

A temesvári (belvárosi) izr. hitközség a megüresedett

főkántori állást

óhajtja betölteni.

Pályázótól megkívánatik:

1. Szép, erős iskolázott tenor, vagy bariton hang.
2. Megfelelő zenei képzettség és a liturgiai istentiszteleti énekeknek és recitációknak zeneileg, correct, ugy modern, mint tradicionális módon való előadása kar és orgonakísérettel, továbbá az a képzettség, mely a templomi karnak esetleges kitérésére szükséges.
3. A hivatásnak megfelelő erkölcsös, vallásos életmód.
4. Hogy 35—40 évnél idősebbek ne legyenek.

Az állás idejekorán az idei Őszi ünnepek előtt foglalandó el. Az alkalmazandónak fizetése megállapodás szerint fog megszabni.

Pályázók felkérletnek, hogy családtagjaik számát felemlítő és eddigi működésükről szóló másolatos bizonyítványokkal felszerelt pályázati kérvényüket legkésőbb 1921. évi július 15-ig, a temesvári (belvárosi) izr. hitközség elnökségéhez beiktatni szükségesnek.

Próbaelőadásra csak az erre meghívottak bocsájtatnak, kiknek utiköltségeit megtérítjük.

Timisoara (Temesvár) Románia, 1921. évi május havában.

Kümmelhelm Ármín főjegyző. **Dr. Vértés Adolf** elnök.

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

DEUTSCH K. I.
üveg és porcellán nagykereskedés r. t.
Oradea-Mare — Nagyvárad,
Str. Nicolae Jorga, v. Zöldfa-u. 4.
Telefon 71 Interurban

Állandó nagy készletek fehér, kristály, üveg, karlsbadi porcellán, diszmu- és konyhaberendezési cikkekkel.

NYÁRI UJDONSÁGOK
békebeli minőségben megérkeztek **Neumann M. céghez** férfi-, fiu- és leányka-ruha áruháza Cluj, (Kolozsvár) Piata Unirii 14. Telefon 431

Világvárosi mintára, pazar fényel, — ujonnan berendezett **étterem és falatozó Nagyváradon,**

a Metropol, volt Sas-szálloda épületében Just Nissen és Mandl Simon vezetéce alatt a napokban megnyitott Flóreszú konyha. — Finom falatok. — Figyelmes kiszolgálás. — Szolid árak. — Frissen csapott sör

Pályázat

A petrosényi aut. ort. izr. hitközség ezennel metszői állásra pályázatot hirdet.

Pályázhatnak olyanok, kik 3 elismert ort. rabbittól „kabulet” nyertek és kik jó hanggal is bírnak. Javadalmazás: Fizetés drágasági pótlékkal együtt havi 1000 lei, természetbeni lakás és a szokásos melékjövödelme azzal, hogy a sechitára nem tarthat igényt.

Pályázók életkoruk, családi viszonyaik, eddigi működésük megjelölésével ellátott pályázataikat alulírott hitközség elnökénél adhatják be.

Utiköltséget csak a megválasztottnak térítettik meg. A pályázat határideje a 3-ik közzétételtől számított 14 napig tart.

Pályázhatnak jó hanggal bíró kántorok is, mert amennyiben megfelelő metsző nem jelentkezik, ugy az állást kántorral fogjuk betölteni.

Petrosény, 1921. június hó 8-án.

Hafász Andor hitk. titkár. **Dr. Schäffer Herman** hitk. elnök.

Grünwald és Péchy
Üvegsziszolda, tükörárugyár és épületüvegezési vállalata
Oradea-Mare, Str. Gerliczy-uica 16

tudatja, hogy tükörüvegszállítmánya megérkezett!

Készít mindenféle csiszolt butorüvegeket és tükröket, tükrök ujrakonrozását. — Fintükrök I. II. III. rendű (10/18 coll) lédákban. Épületüvegezés! Minden méretű valódi cseh táblaüvegek állandó nagy raktára

Externa nemzetközi szállítási és vámolási vállalat

Központ: Oradea-Mare.
Fiókok: Biharpüspöki, — Bihar-keresztos, — Nagyszalonta, Kötégyán, Halmi

Nemzetközi transportok. Állandó gyűjtőwaggonok Wienből, Budapestről és a külföld nagyobb városából. — Állandó belföldi gyűjtőforgalom. Sürgőnycim: „EXTERNA” — Oradea-Mare

Befőttes- és uborkás-üvegek megérkeztek
prima minőségben — sokkonként negyvenöt leiert kaphatók

Táblaüveg — Ablaktapasz
Kristályfehér porcellánaruk
Üvegaruk — Wilhelmsburgi kőedény — Keretlecek

waggon-tételben is kaphatók

Komlós Testvéreknel
ORADEA-MARE — NAGYVÁRAD

APRÓHIRDETÉSEK

Egy sor ára 1 lej. Vastagabb betűvel a legkisebb apróhirdetés ára 10 lej.

Butorozott szobát keres intelligens fiatalember. — Cim a kiadóhivatalban.

Eladó ház. Modern, gyönyörű parkkal övezett, mely áll két részre osztott 2-2 belépőből és konyhából. Azonnal átvehető. Érdeklődni lehet a Cartea Romaneasca könyvkereskedésben Piata Unirii (volt Mátyás-tér) 7. szám alatt. 1191-1

Jókarban levő komplett kávéházi berendezés eladó Bővebbet Klein Mór, Nagyenyed. 1173-1

Remek — palisander ebédlő alig használt állapotban eladó. Megtekinthető Schneider butoraktár Strada Saguna (Bartha Miklós-u. 24. 1190-1

Haszfűtő és melltartót egylecsősből Stern Antal készít. Heltai-u. 16. szám. 1196-1

Autófuvarozás: legmodernebb Benz-autóval személyszállítást vállalunk. Érdeklődni a Károlyi cukrászdában. 1197-1

Dacia (volt Pannonia) Szatu-Mare, Szalmárnómeti szálló, étterem, kávéház az előkelő közönség találkozó helye. 299

Páncéldulvlakat

1 dzt Lei
85 45 85 65 75 MM.
80.—96.—120.—160.—200.

postán, franco utánvétellel
Stern vaskereskedésében
Oradea-Mare
Nicolae Jorja [Zöldfa-utca] 10. szám

HA
vérszegénységben, görvéllykórban, bőrbetegségben, izom-, vagy izületisbetegségben, idegbetegségben, az ivarszervek idült bántalmában szenved, vagy meg a párszállan gyógyhatású házi gyógyfürdői célokra igen elterjedten használt kúró

vásártelki természetes vaslápsót (Eisenmineralmoor, Moorsalz) kapható minden mennyiségben a

ROZSA nagy- 1215
drogeriában,
Cluj—Kolozsvar, — Piata
Unirii 26. (Mátyás kir. tér)

Talp és bocskor!

Állandó nagy készlet kifüggesztésű gyári készítményű, elsőosztályú talp 45-50 lejes árban kg-ként, ugyancsak elsőrendű bocskor kapható egészben és felvágva, — Kicsinyben és nagyban

Sámson Manó bőrgyárában
Gyufagyár-utca 1.
Gyorsáru raktár átellenében. 1069
Telefon-szám: 886 — és — 887

Kész nyári ruhák, hölgyek és leányok részére érkeztek **SIPOS JENO** céghez
Főter 17. szám.

Fürdői értesítés
Értesítem a n. é. zsidó fürdőző közönséget, hogy **Tusnád fürdőn elsőrendű orv. éttermet és szállodát** nyitok a Schweitzi villákban, jun. 15-től kezdődőleg **Fränkel B. Sámuel, Marosudás**

Fiatal utazót keres
fixre, vagy jutalékra
BÜRGER ALBERT
gyárai Targul-Mures
11601

MALOMKŐ
EREDETI SZÁRHEGYI
KIPRÓBÁLT JO MINŐSÉG
OLCSÓ AR!
KAPHATÓ: SZÁRHEGYEN (Gyergyószentmiklós mellett) A BERKES-FÉLE FÜKÉSZTELEPEN, valamint ALBAJULÁBAN (GYULAFEHÉRVÁRON) A GOLDMANN ÉS KLEIN CÉG FATELEPEN.

KLEIN ÉS LAZAR
nemzetközi szállítási vállalat
Arad, Str. Col. Pirici (Vörösmarthy) 2.
Rendszeres gyűjtő és vagonforgalom a külföld valamint belföld minden irányából és irányába
Kirendeltség a curtiel határállomáson

L'or crém

a legjobb arc-és kézápoló.

Főraktár:
László és Társa
parfumeriája CLUJ, Piata
Unirei 12. (v. Bittóhelyiség)

CLUJ ÉRSO ERDELTIRÉSZI ROLOZSVAR
EKSZERÁRUGYÁR
alkalmasított salát házába, Timár-u. 12.
Bejárát a Szappany-utca felől.
Roth és Goldberger

„Melissát” kénylen, ha finom cukorkát akar!

Csak egy ut vezet az erőhöz, egészséghez a páratlan hatáson
HIGIEA BŐSBORSZESZ
Kapható mindenütt!
Gyártja: „HIGIEA” Kosmetikai és Vegyszertári Gyár
1214
CLUJ — KOLOZSVAR

BLUMENFELD ÉS SIMON
RT. CLUJ 1208 Bor, szesz, nagykereskedés, likőr- és rumgyár
Ajánlja saját főzésű szilva-, seprűpálinkát és cognacját, külön likőr- és rumkülönlegességeit, valamint finom uradalmi fűszereit
Str. Jula Maniu (v. Szentegyház-u.) 22

Deutsch Testvérek Cluj, Piata Unirii (v. Mátyás király-tér) 28.
Nemzetközi szállítási vállalat. — Rendszeres gyűjtő- és vagonforgalom a külföld, valamint a belföld minden irányából és irányába. — Fuvardíjviszterítési és felülvizsgáló iroda.

BREUER ÉS RONA
nemzetközi szállítási-és bizományi vállalat
ORADEA-MARE. Interurb. telef. 5-55
Szállít bármely országból egész Románia területére vaggontételeket és darabárakat biztosítással.
Olcsó díjtételek. Külön árúbiztosítási osztály

„METROPOL”-ban Caffe-restaurant
és elsőrangú cigányzene esténként (1206)

PANAMA KALAPOKAT
felelősség mellett a legszebben és leggyorsabban tisztítanak
KOHN N. EMIL
villanyerőre berendezett férfi- és női kalapműhelyében
Cluj, Reg. Ferdinand (Ferenc József ut) 37

Verseny árak !!

Havonként külföldi behozatal
Mielőtt vásárol, győződjék meg arainkról.
Eszdárú papíráru cigarettapapír szonanc. edények drótszeg
nürnbergi árak fröszerek hávtartási cikkek grafit (vaspor)
1178 kaphatók a
NAGY ÁRUHÁZ
(volt Széchenyi-áruház)
nagykereskedésében CLUJ (KOLOZSVAR). Tel. 494.

Frissen szedett **kőmönymagot**
vesz **BÜRGER ALBERT** gyárai, vegyészeti osztálya
TARGUL-MURES
1160-1

Junius hó 1-től minden cikknél 20%-os árengedmény
WEISZ ÉS MOLNAR
nődivatárnyházában Cluj (Kolozsvar)
Calea Regele Ferdinand (v. Wesselényi Miklós-u.) 7.

Tulhalmozott raktár redukálása következtében
mindennemű fűszer, gyarmat- és festék-áruinak árait — ugy nagyban, mint kicsinyben mélyen leszállítottta
a Kalmár Áruforgalmi R.-T.
Cluj—Kolozsvar, Deák Ferenc-utca 42
Ez máj 8-50-től 14 cegységig kapható

CUKORRA ÉS CSOKOLÁDÉ RAKTÁR
LUSZTIG és NUSSBACHER Calea Regele Ferdinand No. 31
Szállítunk postán, utánvét mellett.
Bor, sör és szesz,
1185 valamint likőr, rum és cognac nagyban és kicsinyben kapható

Wiegner Samu bornagykereskedőnéi Désen
Levélbeni megrendelések pontosan eszközöltetnek

Több vagon tiszta jég
jégverem használatával eladó. Árpád-ut 42

Hochteill Ignác
bőrkereskedése
Piata M. Viteazul 40. (Széchenyi-tér)
a nagy vasid mellett

Szaru- és csontárugyár R.-T. Cluj
zarut, szaruhegyet, aggancsot, husolást és csontot, valamint mindennemű timárhuladélot legmagasabb napiárban vásárol

KRISTÁLY
Fest, tisztít. TELEFON 500, 11-21

Kérje mindenütt a legfinomabb **PÉNZES CSOKOLÁDÉT,** mert ha van szerencséje, 20 lejt is találhat benne
MINDEN TIZEDIKBE PÉNZ VAN
Kadima kiadóvállalat Rt. kiadása, Cluj—Kolozsvar.